

Contra la política d'aparador

Guillem-Jordi Graells és l'autor de «Titànic 92», l'obra que es presenta actualment al Teatre Lliure de Barcelona. Un retrat satíric i agre d'un grup de tecnòcrates organitzadors de la Culturaliada. La Barcelona-Titànic que presenta l'obra forma part d'una trilogia començada amb «Damunt l'herba».

Mercè Sarrias

És un Titànic, Barcelona?

—Penso que Barcelona és un Titànic, amb molts icebergs al voltant. Crec d'una manera absoluta tot el que presenta l'obra. En l'aspecte cultural, que és en el que més em fixo, perquè és el que més visc, s'ha produït, en els darrers anys, l'accés al poder d'una tecnocràcia amb vinculacions polítiques evidents, tant d'un color com de l'altre, que supleix el paper que tradicionalment han tingut els creadors o els treballadors de la cultura, quant a marcar pautes i directrius culturals. S'estan dissenyant unes polítiques que ens volen imposar la modernor per la modernor i que en uns moments determinats estan disposades a jugar tota una sèrie d'activitats i de realitats existents en favor d'una política de prestigi i d'aparador que els és molt rendible. La miopia dels polítics acostuma no tan sols a potenciar, sinó a exigir aquesta política cultural, i això no resol cap, o només molts pocs, dels problemes reals, tant els del present com l'enorme quantitat de dèficit d'infraestructura i d'implantació cultural que arrossega el país.

—*Molta d'aquesta tecnocràcia la forma gent vinguda del món de la creació...*

—A mi, això em sembla perfecte, el que no em sembla vàlid és que aquesta gent, quan arriba a aquests llocs es pensi que està en possessió de la veritat i de la perfecció clarificadora i prescindeix absolutament del món de què procedeix. Es prescindeix de les realitats o es forcen cap a determinats llocs. ¿Per a què in-

ventar un fantasmagòric teatre nacional quan hi ha una realitat teatral determinada a la qual s'ha de donar suport i ajudar? El teatre nacional és un model desprestigiad i en crisi a tot arreu. Nosaltres no hem tingut estat els darrers tres segles, per tant, és evident que no hem fet néixer cap teatre nacional.

—*¿Fins a quin punt la dualitat Ajuntament-Generalitat potencia aquesta situació?*

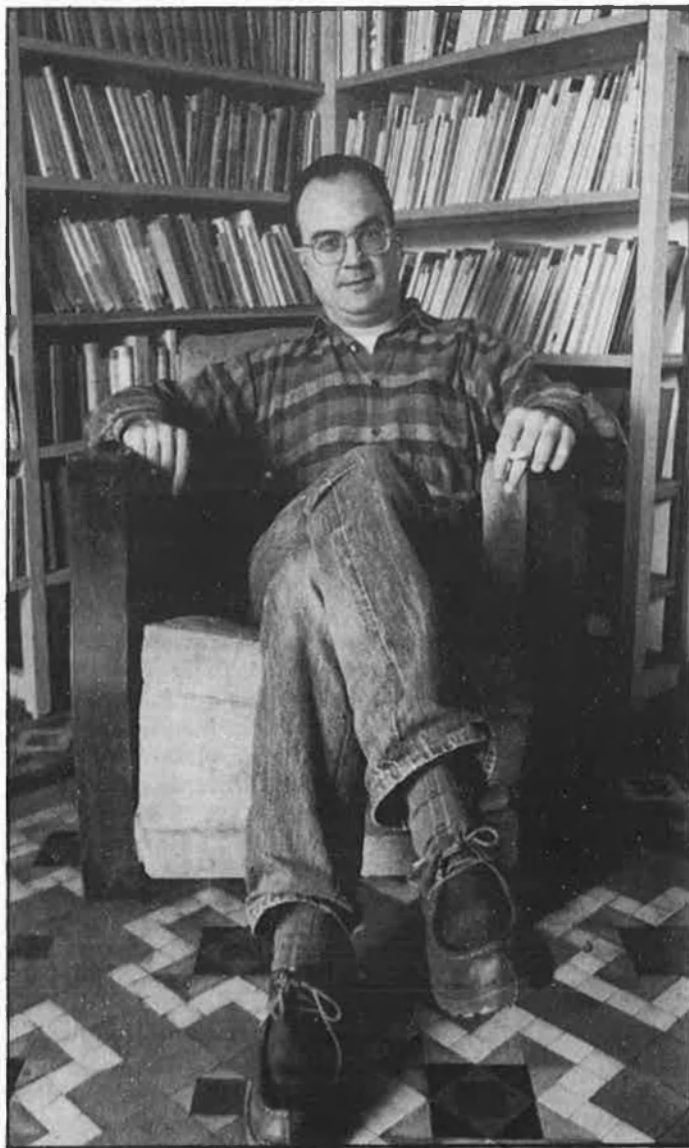
—Evidentment que, en aquesta política d'aparador hi té molt a veure la picabaralla constant, la necessitat contínua d'anar anotant-se punts, d'anar fent colps espectaculars que contrarestin o contrapesin l'activitat de l'altra institució.

—*Si et donessin un càrrec al departament de Cultura de l'Ajuntament, l'acceptaries?*

—Dubto molt que això succeís, és una hipòtesi summament remota, però en qualsevol cas no l'acceptaria. Per dues raons: no podria desenvolupar un càrrec executant una política global amb la qual no estic en absolut d'acord i, a més, estic en període de liquidació de càrrecs. He estat durant vuit anys subdirector de l'Institut del Teatre. Ara tot l'equip ha plegat i sóc un simple professor de peu, soldat ras. També sóc secretari de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i a la pròxima assemblea espero ser substituït. Crec que ja he pagat la meua quota personal de *servei al país* i coses d'aquestes... Durant una temporada m'agradaria centrar-me en activitats pròpies, a escriure i traduir. Quan m'hagi oxigenat ja tornaré a acceptar feines d'aquestes.

—*¿De què tractarà la tercera obra de la trilogia?*

—En aquesta tercera obra és on vull jugar a reflectir una determinada opció en la qual em podria sentir més o menys identificat. Encara no l'he començat a escriure, només està ballant-me pel cap. Tinc més o menys l'anècdota argumental i sé que serà un musical, cosa que ja havíem decidit amb Pere Planella en dissenyar la trilogia. La primera era una comèdia dramàtica, la se-

«¿Per a què inventar un fantasmagòric teatre nacional quan hi ha una realitat teatral determinada a la qual s'ha de donar suport i ajudar?»

gona una farsesca i la tercera comèdia, musical. Volem donar una visió molt més global del panorama. A mi em sembla que el dualisme en què se suposa que viu el país és totalment artificios i imposat per les circumstàncies. Es tracta de posar en evidència la falsedat del dualisme i enfrontar-lo a les alternatives reals. Això pot ser molt arriscat, però és el que tinc ganes de fer.

—De Damunt l'herba a Titànic 92 han passat uns anys i els personatges han evolucionat...

—La idea era aprofitar la cronologia real que s'ha produït entre les dues obres. *Damunt l'herba* està escrita el 85 i estrenada el 86, reflectia la fase de crisi, desencís i decepció, ja molt al final.

A partir del 1986 és evident que hi ha hagut opcions molt diverses i que a *Titànic 92* només trobem una opció d'aquestes possibles evolucions. No vol dir que tota aquella generació hagi evolucionat cap al *yupisme* ni s'hagi apuntat a les mogudes del 92. *Damunt l'herba* era més representativa, més generacional, gent molt diversa em va comentar: ¡oh, és que el coneixem tant aquest ambient...! Era un tipus de personal que tots coneixem, que tots hem patit, que tots podem identificar.

—¿Et sents entre un dels altres camins que han seguit els protagonistes de *Damunt l'herba*?

—Sí, és clar, que la meua opció personal ha estat diversa i, per tant, no surt en aquesta obra, o només està apuntada molt vagament. No em semblava que es tractés de fer un plantejament maniqueu de bons i dolents, on jo em pogués identificar com a contraopció. Fins i tot els personatges que són dissidents, ho són per raons que no queden massa explicades, això ho he fet expressament. Em sembla que el fet en si ja és prou evident i prou criticable.

—¿No és una mica contradictori aconseguir muntar una obra criticant la política cultural i fer-la amb subvencions?

—Pot semblar-ho o pot ser-ne una contradicció, però més pels que donen les subvencions que pel que ho fa.

—¿Quina ha estat la reacció de la gent al·ludida?

—Jo he intentat que més enllà de l'anècdota es veiessin mecanismes més profunds i més constants, que serien la crítica en profunditat. Simptomàticament, la reacció per part d'alguns polítics i d'alguna gent que podia sentir-se més o menys al·ludida ha estat quedar una mica tranquils en veure que la crítica més epidèmica, a les maneres

«S'estan dissenyant unes polítiques que ens volen imposar la modernitat per la modernitat i que en uns moments determinats estan disposades a jugular tota una sèrie d'activitats i de realitats existents.»

i a les al·lusions personals, no era especialment ferotge. Sembla que aquesta crítica més profunda, tot i discrepar-hi, no els preocupa tant.

El públic més normal s'ha quedat molt impressionat pel final. És un final sobtat, molt pensat, i pensat amb mala intenció, per fer que hi hagi un mínim de reflexió, de dir; bé, això està bé, molta broma, molt riure de la ridícula d'aquests personatges..., però són personatges perillosos, que estan decidint sobre una sèrie de coses que ens afecten.

—¿Vas veure molt males cares el dia de l'estrena?

—No, perquè la crítica està centrada en un tipus de personal que més o menys sincerament, o més o menys aparentment, estan quasi obligats per imatge a encaixar. Visiblement tothom ho va encaixar molt bé, jo suposo que n'hi haurà uns quants que ens han posat en una certa llista negra. El dia de

l'estrena tot van ser somriures i felicitacions.

—L'organització de *La Nit i de l'arribada de la bandera olímpica al port de Barcelona t'ha donat la raó...*

—El més curiós és que nosaltres quan vam començar a escriure l'obra ja teníem previst passar el vídeo del pòrtic olímpic. Després amb gran sorpresa, allò que havien de ser unes imatges més o menys anodines, ens han donat tota una matèria. Va ser molt il·lustratiu que pugessin la bandera del revés.

Alguna gent m'ha dit que tampoc faig una crítica de l'Olimpiada Cultural i jo responc que és molt difícil fer una crítica d'una cosa que no se sap què és. L'únic que sabem de l'Olimpiada Cultural, que és el període de quatre anys entre olimpiada i olimpiada dedicat als actes culturals, són unes directrius tan vagues i tan genèriques que no es poden criticar, perquè encara s'han de definir.